

Revisorerna i Region Gotland

Revisorernas redogörelse för år 2024

För att kunna ge underlag till fullmäktiges ansvarsprövning har vi granskat all verksamhet som bedrivs inom nämnders och styrelser verksamhetsområden och då prövat om:

- verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt
- räkenskaperna är rättvisande
- den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

För fullgörandet av uppdraget och som underlag till planerad revisionsinriktning har en risk- och väsentlighetsanalys gjorts. Utöver ovanstående har vi även genomfört grundläggande granskning inom styrelsen och nämnderna. Uppföljning av åtgärder efter tidigare års granskningsrapporter är utförd. De fördjupade granskningar vi genomfört har lämnats till berörd nämnd och regionstyrelsen. Samtliga revisionsrapporter som revisorerna lämnat till styrelse och nämnder har ställts till regionfullmäktige för kännedom. En förteckning över lämnade revisionsrapporter framgår av bilaga 2 till revisionsberättelsen för 2024.

Som en del av granskningen har revisorerna löpande tagit del av regionstyrelsens och nämndernas protokoll och haft sammanträffanden med fullmäktiges presidium, nämndpresidier samt utvalda förtroendevalda och tjänstepersoner.

Under revisionsåret 2024 har genomförts ett antal fördjupade granskningar med stöd av vårt sakkunniga biträde KPMG. Nedan följer en sammanfattning av resultatet av dessa granskningar. Det skall dock noteras att bedömningen som redovisas för respektive granskning är det som redovisades vid den tidpunkt som avrapporteringen gjordes vilket gör att det kan ha skett förändringar efter detta tillfälle.

Verksamhetsrevision

En stor del av revisionsarbetet har avsett verksamhetsrevision, d v s granskning av att verksamheten bedrivs ändamålsenligt och på ett ekonomiskt tillfredsställande sätt samt om den interna kontrollen varit tillräcklig. Inom området verksamhetsrevision har vi genomfört följande granskningar:

Uppföljning av revisionsrapporter från år 2022

Syftet med uppföljningen har varit att studera och bedöma de åtgärder som vidtagits med anledning av revisionens rekommendationer i respektive granskningsrapport nedan:

- Regionstyrelsens uppsiktsplikt
- Insyn i verksamheter på entreprenad
- Mark- och exploateringsverksamheten
- Styrning och internkontroll inom räddningstjänsten
- Verkställighet av beslut

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att åtgärder delvis har vidtagits med anledning av revisorernas rekommendationer.

Granskning av barn- och utbildningsnämnden samt hälso- och sjukvårdsnämndens ekonomistyrning och regionstyrelsens uppsiktsplikt

Syftet med granskningen har varit att konstatera om barn- och utbildningsnämnden, samt hälso- och sjukvårdsnämnden och regionstyrelsen har rutiner som säkerställer ändamålsenlig ekonomistyrning inklusive uppföljning och att nämnderna vidtar erforderliga åtgärder för att nå en ekonomi i balans i enlighet med tilldelad budget.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att de utvalda nämnder och regionstyrelsen i allt väsentligt har rutiner som säkerställer ändamålsenlig ekonomistyrning inklusive uppföljning men att nämnderna inte vidtar erforderliga åtgärder för att nå en ekonomi i balans i enlighet med tilldelad budget.

Granskning av samverkan i hemsjukvården

Syftet med granskningen har varit att säkerställa att hälso- och sjukvårdsnämnden och socialnämnden har en ändamålsenlig samverkan mellan kommunal hälso- och sjukvård samt regionens hälso- och sjukvård avseende hemsjukvård.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att hälso- och sjukvårdsnämnden och socialnämnden delvis har en ändamålsenlig samverkan mellan kommunal hälso- och sjukvård samt regionens hälso- och sjukvård avseende hemsjukvård.

Granskning av kontinuitetsplanering för it-avbrott (nämnderna och styrelsen)

Syftet med granskningen har varit att bedöma om regionstyrelsen och nämnderna har säkerställt en tillräcklig planering för att upprätthålla kontinuitet i verksamheten vid kritiska it-säkerhetshändelser.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att regionstyrelsen och nämnderna delvis har säkerställt en tillräcklig planering för att upprätthålla kontinuiteten i verksamheten vid kritiska it-säkerhetshändelser.

Granskning av kontinuitetsplanering för it-avbrott (AB Gotlandshem)

Syftet med granskningen har varit att bedöma om AB Gotlandshem har säkerställt en tillräcklig planering för att upprätthålla kontinuitet i verksamheten vid kritiska it-säkerhetshändelser.

Vår sammanfattande bedömning är att bolagsstyrelsen i AB Gotlandshem i allt väsentligt har säkerställt en tillräcklig planering för att upprätthålla kontinuitet i verksamheten vid kritiska it-säkerhetshändelser.

Granskning av elevhälsan

Syftet med granskningen har varit att bedöma om barn- och utbildningsnämndens styrning av elevhälsan är ändamålsenlig och om verksamheten bedrivs i enlighet med skollag.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att barn- och utbildningsnämndens styrning av elevhälsan delvis är ändamålsenlig.

Granskning av avtalstrohet och miljökrav

Syftet med granskningen är att bedöma om regionstyrelsen säkerställer en tillräcklig avtalstrohet samt bedöma om miljö- och hållbarhetskrav samt sociala krav beaktats i upphandlingar.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att regionstyrelsen i allt väsentligt säkerställt en tillräcklig avtalstrohet. Vi bedömer att regionstyrelsen bör säkerställa att miljö- och hållbarhetskrav i regionens upphandlingar har en tydligare anknytning till regionens vision och mål inom miljöområdet.

Uppföljande granskning av upphandling och inköp

Syftet med granskningen är att bedöma om regionstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden samt tekniska nämnden beaktat de rekommendationer som lämnades i 2021 års granskning avseende upphandling och inköp.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att regionstyrelsen, barn- och utbildningsnämnden samt tekniska nämnden i allt väsentligt har beaktat 2021 års rekommendationer avseende inköp och upphandling.

Granskning av krisberedskap

Syftet med granskningar har varit att bedöma om regionstyrelsen bedriver ett ändamålsenligt övergripande och sammanhållet krisberedskapsarbete. I granskningen har vi även bedömt varje nämnds och bolags krisberedskap för den samhällsviktiga verksamheten.

Vår samlade bedömning utifrån granskningens syfte är att regionstyrelsen delvis bedriver ett ändamålsenligt övergripande och sammanhållet krisberedskapsarbete.

Vidare är vår samlade bedömning att hälso- och sjukvårdsnämnden, socialnämnden, tekniska nämnden och AB Gotlandshem delvis bedriver ett ändamålsenligt krisberedskapsarbete.

Slutligen är vår samlade bedömning att barn- och utbildningsnämnden, gymnasie- och vuxenutbildningsnämnden, miljö- och byggnämnden inte bedriver ett ändamålsenligt krisberedskapsarbete.

Granskning av omställningen till en god och nära vård

Syftet med granskningen har varit att bedöma hälso- och sjukvårdsnämnden har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och intern kontroll avseende omställning till en god och nära vård. Vidare har granskningen syftat till att bedöma om regionstyrelsen utövar en ändamålsenlig uppsikt över omställningen.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att hälso- och sjukvårdsnämnden i allt väsentligt har en ändamålsenlig styrning, uppföljning och intern kontroll avseende omställningen till en god och nära vård. Vidare bedömer vi att regionstyrelsen delvis utövar en ändamålsenlig uppsikt över omställningen.

Grundläggande granskning 2024

Syftet med den grundläggande granskningen är att bedöma om styrelse och nämnder har en tillräcklig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Vår sammanfattande bedömning utifrån granskningens syfte är att regionstyrelsen och granskade nämnder delvis har haft en ändamålsenlig struktur för styrning, uppföljning och kontroll av verksamheten.

Redovisningsrevision samt granskning av delårsrapport och årsredovisning

Det andra granskningsområdet är räkenskapsrevision och granskning av om resultatet som redovisas i delårsrapport och årsredovisning är förenligt med fullmäktiges beslut. Räkenskapsrevisionen syftar till att bedöma om räkenskaperna är rättvisande. Vi har bland annat granskat årsredovisningen, årsbokslutet och koncernredovisningen för år 2024 och delårsrapport per den 31 augusti 2024.

Granskningsrapporter över delårsrapport och bokslut och årsredovisning för år 2024 överlämnas till regionfullmäktige. Revisorerna har vid granskningen biträtt av KPMG.

Måluppfyllelse

Enligt bestämmelser i kommunallagen (KL) ska fullmäktige i budgeten ange mål och riktlinjer som har betydelse för god ekonomisk hushållning. Revisorerna ska bedöma om resultatet i årsredovisningen är förenligt med de av fullmäktige beslutade målen för den ekonomiska förvaltningen.

Finansiella mål

Grundat på vår översiktliga granskning av årsredovisningen har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att ifrågasätta det återskottade resultatet. Två av fyra finansiella mål uppnås 2024. Målen för självfinansieringsgrad för skattefinansierade investeringar och låneskuld *uppnås* medan målen för årets resultat samt soliditeten *inte uppnås*.

Utifrån genomförd granskning är vår bedömning att resultatet enligt årsredovisningen *delvis är förenligt* med de finansiella mål som fullmäktige fastställt i Mål och budget 2024–2026.

Verksamhetsmål

Grundat på vår översiktliga granskning av årsredovisningen har det inte framkommit några omständigheter som ger oss anledning att ifrågasätta det återskottade resultatet. Det innebär att resultatet *delvis* är förenligt med verksamhetsmål som fullmäktige fastställt i Mål och budget 2024–2026.

AB Gotlandshems mål finns inte återskottade i årsredovisningen. I övrigt finns samtliga av regionfullmäktiges mål återskottade i årsredovisningen.

Årets resultat

För år 2024 budgeterades ett underskott på -127 miljoner kronor, orsakat av kända höga pensionskostnader och den svaga utvecklingen av skatteintäkter. Mål och budget 2024–2026 anger att underskottet ska täckas genom användning av 127 miljoner kronor från regionens resultatutjämningsreserv (RUR). Årets resultat uppgår till -186 miljoner kronor, vilket innebär en negativ budgetavvikelse på -59 miljoner kronor. Den främsta orsaken till budgetavvikelsen är att nämnderna inte lyckades hålla sin budget, där fyra av sju nämnder redovisade underskott. Hälso- och sjukvårdsnämnden har ett betydande underskott på 107 miljoner kronor.

Enligt årsredovisningen uppgår regionens balanskravsresultat efter balanskravsjusteringar till -202,9 miljoner kronor för 2024. Årsredovisningen föreslår att regionens negativa balanskravsresultat i sin helhet täcks genom användning av resultatutjämningsreserven (RUR), så att balanskravsresultatet blir noll. Användningen av RUR motiveras av den mycket höga inflationen, vilket har bidragit till exceptionellt höga pensionskostnader, cirka 300 miljoner kronor högre än ett normalt år. Efter att underskottet har reglerats kommer RUR att uppgå till 161,3 miljoner kronor. Den sammanvägda bedömningen enligt årsredovisningen är att god ekonomisk hushållning inte uppnås 2024, men att det gör det i ett femårsperspektiv. Vidare anges att det är avgörande för att nå ekonomisk balans att nämnderna klarar budget och att investeringsnivåerna blir lägre för att låneskulden inte ska öka för snabbt och för mycket. Däremot redovisas inget därutöver avseende hur det ska åstadkommas i form av åtgärder.

Regionstyrelsen föreslår i årsredovisningen att använda en större andel av resultatutjämningsreserven än vad som framgår av regionfullmäktiges beslutade Mål och budget 2024–2026. Med tanke på detta, samt att fyra av sju nämnder redovisar underskott, bedöms ekonomistyrningen under 2024 inte ha varit tillräcklig för att genomföra

verksamheten inom tilldelade medel. Under året har vi granskat regionens ekonomistyrning samlat och med särskilt fokus på barn- och utbildningsnämnden, hälso- och sjukvårdsnämnden samt regionstyrelsen. Årets granskning har visat att det i huvudsak finns rutiner som säkerställer ändamålsenlig ekonomistyrning och uppföljning för de nämnder som redovisar underskott, men att dessa nämnder inte vidtar nödvändiga åtgärder för att uppnå en ekonomi i balans enligt tilldelad budget. Vidare framgår att styrelsens uppsikt fortsatt bör utvecklas, särskilt avseende uppföljning av effekter av beslutade åtgärder, med syfte att förbättra måluppfyllelse och nå en ekonomi i balans.

I revisionsberättelsen för 2023 konstaterade revisorerna att nämnderna i stor utsträckning redovisade underskott (tre av sju nämnder). Det pekades då på att regionstyrelsen samt nämnder måste ta ytterligare initiativ för att utveckla uppsiktsplikt och budgetprocess. Mot bakgrund av den genomförda granskningen under 2024 betonas återigen vikten av åtgärder för att säkerställa en ekonomi i balans framöver, både för berörda nämnder och regionstyrelsen.

Rättvisande räkenskaper

Granskningen av räkenskaperna har visat att revision av samtliga av de i sammanställda räkenskaperna ingående bolagen inte har genomförts. Vi kan därför inte uttala oss om huruvida de sammanställda räkenskaperna har konsoliderats i enlighet med lag om kommunal bokföring och redovisning (LKBR). Bedömningen är att årsredovisningens balansräkning, resultaträkning, kassaflödesanalys samt noter upprättats, med undantag av ovan, i enlighet med LKBR och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av regionens finansiella ställning per den 31 december 2024 och av dess finansiella resultat och kassaflöde för året.

Lekmannarevision

Som lekmannarevisorer i regionens bolag har de förtroendevalda revisorerna Lena Simonson (Wisby strand Congress & event Gotland AB, Almi), Carin Backlund (Gotlands filmfond AB), Kjell Skalberg (Gotlands energi AB, Gotlands elnät AB, Gotlands elförsäljning AB) och Thomas Gustafson (AB Gotlandshem samt Gotlandshem värme AB) utsetts.

De har granskat om bolagens verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt samt om den interna kontrollen varit tillräcklig.

Lekmannarevisorerna bedömer att bolagens verksamhet sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredställande sätt samt att den interna kontrollen varit tillräcklig.

Färdigställda granskningsrapporter för regionens helägda bolag bifogas revisionsberättelsen.